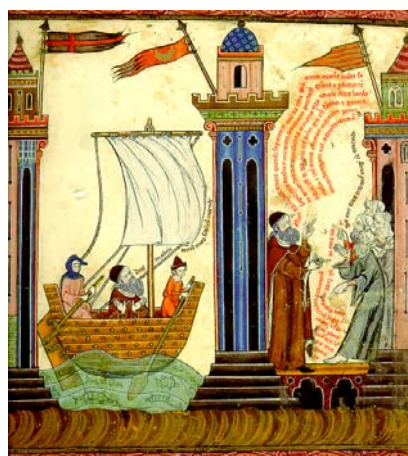

RAMON LLULL I L'UNIVERS CIENTÍFIC MUSULMÀ

CIÈNCIA I PENSAMENT EN EL DIÀLEG DE LES CULTURES MEDITERRÀNIES AVUI

2007 ANY DE LA CIÈNCIA

IEMed.
Institut Europeu de la Mediterrània

Dates: 24 – 25 abril 2007
Lloc: Institut Europeu de la Mediterrània
(C/ Girona, 20, Barcelona)

2007 ANY DE LA CIÈNCIA A BARCELONA
1307-2007 ANIVERSARI DE L'ESTADA DEL FILÒSOF RAMON LLULL A BUGIA
(ACTUAL BEJAIA).

Ramon Llull (1232-1316) és un cas paradigmàtic de la trobada de cultures que es produeix a l'edat mitjana. Llull desenvolupa un projecte molt personal, de caire religiós, intel·lectual i polític, d'un abast extraordinari. La seva vida va ser intensa i apassionada com poques n'hi ha hagut. Va ser alhora un intel·lectual i un escriptor, però també un activista capaç de viatjar en missió al Pròxim Orient o al Magreb, en un moment en què l'eclosió científica musulmana és destacada i multiforme. Matèries diverses com la medicina, la geometria, l'astronomia o la mecànica van ser desenvolupades de manera brillant pels àrabs, que van crear en aquella època noves disciplines com l'àlgebra i la trigonometria, i van idear mètodes per millorar la cartografia.

Llull no sols va entrar en contacte amb els savis i pensadors musulmans del moment, i va polemitzar amb ells, si no que, a més, es va acostar als poders polítics i eclesials més notables d'Occident: Roma, França, les repúbliques italianes, la Corona d'Aragó. D'altra banda, la seva producció escrita en àrab, llatí i català, és fabulosa: 260 títols sobre les matèries més diverses.

Coneixedor del pensament musulmà malgrat el seu interès missioner, posiciona els pensaments mitjançant el diàleg i la raó. *El llibre del gentil i els tres savis* és representatiu d'aquesta voluntat de diàleg, així com del respecte per la llibertat de decisió.

En l'experiència de Llull, el diàleg no era només l'intercanvi de posicions i la definició de semblances i diferències sinó també un enfrontament epistemològic a través del qual es pot avançar i anar més enllà d'una disputa d'autoritats. Per aquesta raó, crea un

mètode influït en part per l'art combinatori musulmà que el místic mallorquí desenvolupa de forma creativa i nova: *l'Art lul·liana*. L'Art fonamenta totes les branques del coneixement i hi permet un accés directe. La seva condició de mètode de mètodes, per damunt de qualsevol forma doctrinal prèvia, li confereix un poder culturalment neutre com a eina de persuasió racional.

A l'entrada del segle XXI, precisament a causa dels conflictes abrandats, han aparegut diverses propostes que incideixen en la necessitat d'un major coneixement i d'una millor percepció mútua entre les dues ribes Mediterrànies. Projectes com els intercanvis d'estudiants universitaris, d'artistes, el reforç de programes per a la formació, per al desenvolupament tecnològic, l'establiment de xarxes entre instituts per a la recerca en ciències humanes, la importància d'Internet... A tot plegat se sumen propostes polítiques amb un alt valor simbòlic com el Grup de Savis, que pretén lluitar contra els estereotips, la creació de la Fundació Anna Lindh per al Diàleg entre Cultures o l'Aliança de Civilitzacions són algunes de les iniciatives més destacades. La commemoració d'aquestes efemèrides adquireix una nova dimensió en el marc del Procés de Barcelona, atès que avui és més necessari que mai impulsar el diàleg entre les cultures i entre els individus.

SEMINARI Sessions

24 d'abril

8.30 – 9.30

*Acollida de participants i recollida d'acreditacions
Lloc: Institut Europeu de la Mediterrània (carrer Girona, 20)*

9.30-11.00

1. INTUICIÓ I RAÓ A DEBAT: PENSAMENT SUFÍ, ORTODOXIES I RACIONALISME

President: LUCIO GUERRATO, Director executiu de la Fundació Anna Lindh per al Diàleg de les Cultures

Ponents: EDGAR MORIN, filòsof i sociòleg, director emèrit del CNRS (París)

ANNEMARIE C. MAYER, Doctora en teologia catòlica, Institut de la Recerca Ecumènica, Universitat de Tübingen, Alemanya
MUSTAPHA CHÉRIF, filòsof i islamòleg, especialista en el diàleg de cultures, antic ministre d'Ensenyament Superior d'Algèria

Intervenen: MARIBEL FIERRO, Investigadora, Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC)
DJAMIL AISSANI, Professor de matemàtiques, Universitat de Bejaia, membre fundador de l'Associació Matemàtica Algeriana
FATIHA BENLABBAH, Catedràtica de Llengua Espanyola, Institut d'Estudis Hispano-lusòfons, Universitat Mohamed V, Marroc

11.00-11.30

Pausa cafè

11.31-13.00

2. LA CIÈNCIA MEDIEVAL I NOSALTRES: MEDICINA, ASTRONOMIA, MATEMÀTIQUES

President: JORGE WAGENSBERG, doctor en física (UB), director de l'Àrea de Ciència i Medi Ambient de la Fundació La Caixa, Cosmocaixa

Ponents: JULIO SAMSÓ, catedràtic d'estudis àrabs i islàmics, Universitat de Barcelona
MIQUEL FORCADA, historiador de la ciència àrab, professor d'estudis àrabs i islàmics, Departament de Filologia Semítica, Universitat de Barcelona

Intervenen: DJOUDI MERABET, rector de la Universitat de Bejaia (Algèria)
MERCÈ VILADRICH, professora d'estudis àrabs i islàmics, Universitat de Barcelona i membre del Consell Assessor de l'IEMed

13.15

Inauguració oficial del seminari i visita comentada de l'exposició "Raymundus Christianus Arabicus" (Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, carrer del Bisbe Caçador, 3, pl. Sant Just)

SENÉN FLORENSA, Director General de l'Institut Europeu de la Mediterrània
ALFONS MARTINELL, Director General de Relacions Culturals i Científiques, Ministeri d'Afers Exteriors i Cooperació
JORDI HEREU*, Alcalde de Barcelona
JOSEP LLUÍS CAROD ROVIRA, Vicepresident de la Generalitat de Catalunya

* per confirmar

Lloc: Institut Europeu de la Mediterrània (carrer Girona, 20)

16.00-17.30

3. LLENGÜES I TRADUCCIONS: EL CONEIXEMENT I LA TRANSMISSIÓ

President: ANTONI MIR, Director, Casa de les Llengües, Generalitat de Catalunya

Ponents: MANUEL FORCANO, escriptor i hebraïsta (Barcelona)
ALBERT SOLER, doctor en filologia catalana (UB), expert en literatura medieval, Coordinador del Centre de Documentació Ramon Llull, junt amb Lola Badia

Intervenien: LLUÍS CIFUENTES, Professor de Filologia Catalana, Expert en Filologia Medieval, Universitat de Barcelona
DARÍO MARIMÓN, Coordinador, Fundación Tres Culturas
JUAN MANUEL CID, Responsable de Relacions Internacionals, Fundació Legado Andalusi

17.30-18.00 *Pausa cafè*

18.00-19.30

4. LA FAULA I LA AL·LEGORIA EN EL PENSAMENT POLÍTIC I MORAL

President: JOSEPH MAÏLA, ex rector de la Universitat Catòlica de París, director del Centre de Recherche sur la Paix

Ponents: TASSADIT YACINE, etnòloga, Escola d'Alts Estudis i Ciències Socials (EHSS), París
LOLA BADIA, catedràtica de literatura catalana (UAB), coordinadora del Centre de Documentació Ramon Llull

Intervenien: ÀLEX SUSANNA, Director, Fundació Caixa Catalunya, La Pedrera
SEBASTIÀ ALZAMORA, poeta, escriptor i crític literari
MARGARIDA ARITZETA, Professora de Teoria Literària, Universitat Rovira i Virgili.

25 d'abril

Lloc: Institut Europeu de la Mediterrània (carrer Girona, 20)

REFLEXIÓ FINAL

09.30-11.00

1. DE L'ARS LULLIANA A LA CIÈNCIA CONTEMPORÀNIA: UN FUTUR A COMPARTIR

President: FEDERICO MAYOR ZARAGOZA, ex director de la UNESCO, director de l'Aliança de Civilitzacions

Ponents: AHMED DJEBBAR, expert en ciència àrab, professor a la Universitat de Ciències i Tecnologia de Lille 1

Intervenien: ALEXANDER FIDORA, Investigador, Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana, Universitat Autònoma de Barcelona
VÍCTOR PALLEJÀ, Islamòleg, Professor d'Història de les Religions, Universitat d'Alacant

11.00-11.30 *Pausa cafè*

11.30-13.00

2. RAMON LLULL I EL DIÀLEG ENTRE CULTURES: ELS CAMINS DEL PENSAMENT ACTUAL

President: ANTONI ROCA, President, Societat Catalana d'Història de la Ciència i a Tècnica, professor, Dep. de Matemàtica Aplicada, Universitat Politècnica de Catalunya

Ponents: JEAN DANIEL, escriptor, editorialista i fundador del "Nouvel Observateur"
MOHAMED ARKOUN, professor emèrit d'història del pensament islàmic, Universitat de la Sorbona, París

Intervenien: PEDRO MARTÍNEZ MONTÁVEZ, Arabista, Professor Emèrit, Universidad Autònoma de Madrid.
JERÓNIMO PÁEZ, director Legado Andalús
ENRIC OLIVÉ i SERRET, Director Càtedra UNESCO pel Diàleg Intercultural a la Mediterrània, Universitat Rovira i Virgili

13.00-13.30

Síntesi i Cloenda:

SENÉN FLORENSA, Director General de l'IEMed
MARIA-ÀNGELS ROQUE, Directora d'Estudis de Cultures Mediterrànies, IEMed
VLADIMIR DE SEMIR, Comissionat Barcelona Ciència 2007

Directora del Seminari: **Maria-Àngels Roque** maroque@iemed.org

Es prega confirmar participació per telèfon o correu electrònic a
Patricia Álvarez Tel. 93 244 9850 estudis2@iemed.org PLACES LIMITADES